

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

2. desember 2024

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 468 fra stortingsrepresentant Terje Halleland - Hvor store inntekter har det offentlige hatt samlet i året fra kraft-sektoren i perioden 2019-2024

Jeg viser til brev av 25. november 2024 fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål fra stortingsrepresentant Terje Halleland:

«Spørsmål:

Hvor store inntekter (skatter, avgifter, utbytte) har det offentlige (stat, fylke, kommune) hatt samlet fra kraft-sektoren (kraftselskaper og nettselskaper, inkludert flaskehalsinntekter) i året for perioden 2019 til 2024, fratrukket det som er utbetalt til strømstøtte, redusert nettleie og andre støtteordninger?»

Svar:

Kraftproduksjon kan gi høye inntekter som følge av eksklusiv tilgang til knappe og svært verdifulle naturressurser. Vi har en lang historie med ordninger som gir fellesskapet en andel av overskuddet fra bruken av våre naturressurser.

Vannkraftforetak betaler alminnelig selskapsskatt, grunnrenteskatt, naturressursskatt, eiendomsskatt og konsesjonsavgift, og avstår konsesjonskraft til kommune og fylkeskommune. Vindkraftforetak betaler også alminnelig selskapsskatt, grunnrenteskatt og eiendomsskatt, i tillegg til en produksjonsavgift. Fra 28. september 2022 til 1. oktober 2023 var det dessuten et midlertidig høyprisbidrag for kraftproduksjon. Selskapsskatt og grunnrenteskatt skal betales i løpet av året etter inntektsåret, slik at de bokføres året etter at de er påløpt.

Tabell 1 viser bokførte inntekter til staten i perioden 2019-2024.

Tabell 1: Bokførte inntekter fra kraftsektoren til staten (mill. kroner, nominelt). Tall for 2024 er anslag.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Alminnelig selskapsskatt ¹	5 931	4 385	1 589	11 596	22 808	Ikke tilgjengelig (i/t)
Grunnrenteskatt på vannkraft	10 727	9 048	2 257	19 224	45 445	23 800
Skattefradrag ²	-1 811	-1 599	-1 076	-2 378	-1 788	i/t
Høyprisbidrag ³	-	-	-	-	7 594	-160
Utbytte fra Statkraft ⁴	8 444	6 454	3 673	10 214	17 213	13 029
Utbytte fra Statnett ⁵	484	1 261	1 039	737	296	793
Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft	-	-	-	-	-	0
Konsesjonsavgifter	172	174	173	173	203	196
SUM	23 947	19 723	7 655	39 566	91 771	

¹ Beløpet inkluderer samlet inntektsskatt for foretak som driver produksjon, overføring eller distribuering av kraft. Det foreligger ikke anslag på alminnelig inntektsskatt fra kraftforetak for 2024.

² Fradrag for naturressursskatt, tidligere betalt skatt mv.

³ Påløpt høyprisbidrag for 2022 ble bokført i 2023. Avgiften ble avviklet 1. oktober 2023. Selskapene måtte likevel betale avgift for oktober og november 2023 i påvente av Stortingets vedtak om avvikling. Innbetalt avgift for disse månedene er tilbakebetalt i 2024.

⁴ Utbytteinntekter er ført på året de er utbetalt.

⁵ Negativ beregnet grunnrenteinntekt og ubenyttet fratrukk for produksjonsavgiften fremføres og reduserer fremtidige inntekter. Full årsvirkning anslås dermed samlet sett negativ.

Kilder: SSB og Finansdepartementet.

Vertskommunene for kraftanlegg får inntekter gjennom særlige regler for eiendomsskatt, naturressursskatt, konsesjonsavgift og konsesjonskraft samt produksjonsavgift på landbasert vindkraft. Kommuner og fylkeskommuner som eier kraftproduksjon får utbytteinntekter.

Tabell 2 viser inntekter for kommunesektoren.

Tabell 2: Bokførte inntekter fra kraftsektoren til kommuner og fylkeskommuner (mill. kroner, nominelt).

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eiendomsskatt vannkraftanlegg ¹	1 770	1 980	2 240	2 010	2 466	i/t
Eiendomsskatt vindkraftanlegg ²	57	104	180	250	301	i/t
Eiendomsskatt nettanlegg ³	691	772	839	i/t	i/t	i/t
Naturressursskatt	1 676	1 643	1 659	1 672	1 649	i/t
Konsesjonsavgifter	693	706	713	719	740	i/t
Konsesjonskraft ⁴	1 994	1 595	2 489	5 393	6 323	i/t
Utbytteinntekter ⁵	6 748	5 767	5 653	9 467	12 778	i/t
Produksjonsavgift på landbasert vindkraft	i/t	i/t	i/t	i/t	70	279
SUM	13 629	10 972	13 773	19 511	24 327	

¹ Tallene for 2019–2022 og 2024 er departementets anslag, siden SSB normalt ikke skiller ut eiendomsskatt for kraftvirksomhet i sin statistikk. For 2023 ble eiendomsskatt for kraftvirksomhet skilt ut, slik at tallet for dette året er SSB-statistikk.

² Tall for 2019–2022 er fra Thema-rapporten *Kommunale inntekter fra kraftsektoren* fra 2023. Tall for 2023 er SSB-statistikk.

³ Tall fra Thema-rapporten *Kommunale inntekter fra kraftsektoren* fra 2023.

⁴ SSB-statistikk for netto inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg. Dette avviker fra verdien av konsesjonskraften målt etter spotmarkedspriser. Thema har i rapporten *Kommunale inntekter fra kraftsektoren* anslått verdien av konsesjonskraften i 2021 og 2022 til hhv. 4 504 og 11 893 mill. kroner.

⁵ Tallene viser samlede utbytteinntekter, også fra annen næringsvirksomhet enn kraftsektoren. Det foreligger ikke tall for 2024. Kilde: Kostra.

Kilder: SSB, Finansdepartementet, Energidepartementet og Thema.

Flaskehalsinntekter behandles ikke over statsbudsjettet, men inngår i Statnetts inntektsramme. Inntektsrammen fastsettes av Reguleringsmyndigheten for energi og bestemmer hvor mye Statnett kan innhente gjennom tariffer (tillatt inntekt). Tillatt inntekt skal over tid dekke kostnadene ved drift og vedlikehold av nettet og gi en rimelig avkastning på investert kapital, gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet. Statnett får en såkalt merinntekt dersom inntektene fra tariffene og flaskehalsinntektene overstiger den fastsatte inntektsrammen. Merinntekt tilbakeføres kundene i form av reduksjon i fremtidige tariffer, mens ev. mindreinntekt kan hentes inn i form av økning i fremtidige tariffer. Den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter innebærer en omfordeling av flaskehalsinntekter fra Statnett til regionale og lokale nettselskaper for å redusere sannsynligheten for økt nettleie hos nettbrukerne. Den midlertidige forskriften gjelder i utgangspunktet ut 2024. Energidepartementet sendte 21. november et forslag på høring om forlengelse av den midlertidige ordningen ut 2025. Høringsforslaget har frist 5. desember.

Det er innført omfattende ekstraordinære strømstøttetiltak for ulike grupper, som følge av høye strømpriser, der strømstøttordningen for husholdninger er den største. Det understrekes at de midlertidige strømstøtteordningene for husholdninger, jordbruk og frivillig sektor er knyttet opp mot kraftpriser og forbruk og at det derfor er betydelig usikkerhet omkring statens faktiske utgifter tilknyttet disse ordningene.

Ved tidligere spørsmål fra Stortinget har det blitt spurt om tiltak for inneværende år og foregående år, jf. spørsmål 811 fra Høyre ifm. Prop. 1 S (2023-2024) og spørsmål 1207 fra Høyre ifm. Prop. 1 S (2024-2025). Spørsmålet har da lagt til grunn at det refereres til ekstraordinære tiltak ifm. høye strømpriser. Når spørsmålet nå går tilbake til 2019 legges det til grunn at også andre tiltak omfattes. I Tabell 3 under er det en oversikt over bevilgninger for strømstøttetiltak, redusert nettleie og andre støtteordninger bl.a. for energieffektivisering på utgiftssiden i perioden fra 2019 til 2024. Det gjøres oppmerksom på at definisjonen av «*strømstøtte, redusert nettleie og andre støtteordninger*» ikke er klart definert. Oversikten omfatter tiltak som mer direkte er knyttet til strømkostnader, energieffektivisering eller redusert nettleie. Mer generelle tiltak som også delvis er ment å skulle dekke strømkostnader, slik som pensjon, helserelaterte ytelser mv. er ikke inkludert. Innenfor svarfristen på spørsmålet har det ikke vært mulig å vurdere alle tiltak på statsbudsjettet som kan inngå som «andre støtteordninger».

Tabell 3: Oversikt over strømstøttetiltak, redusert el-avgift, redusert nettleie og andre støtteordninger på utgiftssiden i 2019–2024. Mill. kroner.

Tiltak	2019	2020	2021	2022	2023	2024¹
Midlertidig strømstøttordning for husholdningene (inkl. mva.)	0	0	0	26 421	16 384	4 800
Midlertidig strømstøttordning for husholdningsbrukere av nærvarmeanlegg	0	0	0	0	4	10
Ekstra bostøtte	268	0	579	1 886	1 712	764
Strømstøtteordning til jordbruks- og veksthusnæringen	0	0	0	780	468	65
Strømstøtteordning for frivillige organisasjoner	0	0	0	309	215	140
Støtte gjennom Enova til enøktiltak i husholdningene	303	124	99	163	474	1130
Støtte gjennom Enova til enøktiltak i yrkesbygg	246	279	132	102	165	0
Støtte gjennom Enova til enøktiltak til private selskaper/industri	141	268	215	611	339	0
Tilskuddsordning til energitiltak i kommunale bygg gjennom Husbanken	0	0	0	0	168	350

Særskilt strømstøtte til studentene	0	0	0	513	30	0
Midlertidig energitilskuddsordning for strømintensive bedrifter	0	0	0	1 600	1 200	0
Støtteordning for å redusere strømpriser på Svalbard	0	0	0	0	50	125
Utjevningsordning for overføringstariffer	0	0	20	20	20	18
Redusert el-avgift ²	0	0	0	2 900	2 900	2 900
SUM	958	671	1 045	35 305	24 129	10 302

1) Status etter behandling av tilleggsproposisjon ifm. RNB 2024. Tabellen er ikke oppdatert med regjeringens forslag om ny saldering av 2024-budsjettet.

2) Den generelle satsen i elavgiften ble i 2022 redusert, samtidig som satsen ble delt opp slik at elavgiften ble lavere i månedene januar, februar og mars. Provenytapet i 2022 ble anslått til 2,9 mrd. kroner. Endringene ble reelt sett videreført i 2023 og 2024, og i tabellen er provenytapet for 2022 oppført for disse årene.

Med hilsen

Trygve Magnus Slagsvold Vedum